

ЛАНДШАФТНІ ЗАКАЗНИКИ ОГОЛОВОК БЕРДЯНСЬКОЇ КОСИ

Всього в Північному Приазов'ї 25 кіс, і серед них наша - Бердянська коса. Особливістю всіх кіс Азовського моря є те, що вони розташовані з північного-сходу на південний-захід під кутом 45°

Розміри самої коси: довжина - 23 км, ширина - 2 км (на початку – коренева частина), товщина - 1170 м (на дальній частині), 700-800 м (в районі міста).

Багатий і своєрідний рослинний світ Бердянської коси.

Оголовок Бердянської коси

1. Комахи • жук мармуровий, бражники, джмелі.
 2. Плазуни • ящірки, вуж звичайний, гадюки.
 3. Птахи • чайки, крячок річковий, кроншнепи сірі, лебідь-шипун, чапля.
 4. Ссавці • зайці, лисиці, кабани, куниці, єнотовидні собаки.
2. **Жук** 30-36мм з червоно- бурими надкрилами і наличником.

На надкрилах є утворені білими лусочками плями неправильної форми - звідси назва "мармуровий". Личинка С- подібної форми до 70мм завдовжки, в основному біла. Одне покоління розвивається три роки. Зимують личинки в ґрунті на глибині 30-50см і більше. Стадія лялечки триває 20-30 днів. Жуки живляться листям, проте значної шкоди не завдають. Для відкладання яєць самки зариваються в пісок, відкладають 25-40 яєць і відмирають.

3. Бражники - сімейство комах загону лускокрилих.

Великі або середньої величини метелики, з потужним, часто конусовидним загостреним на кінці тілом і вузькими витягнутими крилами. Розмах крил 30-175 мм. Гусениці досить великі, з п'ятьма парами ніг . Забарвлення досить яскрава, з косими смужками і плямами у вигляді очей .

4. **Джміль**-рід комах надродина бджіл.

Відрізняється великими розмірами, мирним характером і не дуже болісним укусом. Багато в чому близький медоносним бджолам. Запилює багато квіток, які не запилюють інші комахи.. Джмелі скорочують м'язи грудей, розігріваючи своє тіло до 40 °С. Це дозволяє їм вилітати рано вранці і збирати нектар, коли повітря ще не достатньо прогрілося. Джмелі - це суспільні комахи. У них є розділення самок і дрібних безплідних робочих. У великих джмелиних гніздах буває 100–200.

5. **Ящірка**-рід плазунів ряду лускатих підряду Ящірки. Загальна довжина сягає до 16 см. Тулуб зверху часто має яскраві кольори, здебільшого зелений. Черево жовтуватого, лимонного забарвлення. Статевий диморфізм проявляється у різних кольорах самиці та самця. Тулуб стрункий, хвіст досить довгий. Має

здатність відламуватися при небезпеці. Шкіра вкрита дрібною лускою.

Голова зверху має правильно розташовані щитки. На хвості луска утворює правильні кільця. Є в наявності стегнові пори. Очі мають подільні повіки, на нижньому розташовано прозоре або напівпрозоре віконце.

6. **Вуж звичайний** - найпоширеніший в Україні вид вужів, неотруйних змій родини вужевих.

Відрізняються «жовтими вухами» - яскраво-вираженими відмітинами на голові жовтого кольору. Самки більші за розміром самців. Харчується в основному

живими жабами, гризунами, рідше рибою. Вуж неагресивний. Вужі відмінно плавають, під водою можуть знаходитися більше, ніж півгодини.

7. Гадюка завдовжки 35-50 см .

Звичайна гадюка може бути різного кольору , але є одна відмінна ознака: це темний зигзаг на спині. Зустрічаються: світло - сірі , жовті , зелені і бурі особини. Черевце у гадюки темно - сірого або навіть чорного кольору . Кінець хвоста завжди більш світлого кольору , частіше лимонного . Голова ззаду ширше ший, досить плоска, хвіст відносно короткий, закінчується коротким твердим кінчиком. У самця тіло коротше і тонше, а хвіст відносно товщі і довше, ніж у самки. Для людини укусу звичайної гадюки вважається потенційно небезпечним, проте вкрай рідко призводить до летального результату.

8. Чайки - найбільш численний рід птахів сімейства чайкових, що мешкають як на морських просторах, так і на внутрішніх водоймах.

Багато видів вважаються синантропними - вони живуть поблизу людини і отримують від цього вигоду. Як правило, це великі або середнього розміру птахи, з білим або сірим оперенням, часто з чорними мітками на голові або крилах. Одними з відмінних характеристик є сильний, злегка загнутий на кінці дзьоб, і добре розвинені плавальні перетинки на ногах.

9. Крячок річковий - птах родини Мартінових.

В Україні гніздовий, перелітний вид. Голова зверху чорна; спина і вся площа верху крил сірі; решта оперення сірувато – біла; хвіст вилоподібний; дзьоб яскраво - червоний; ноги червоні. Гніздиться колоніями, в яких досить галасливий; для відпочинку може використовувати дроти ліній електропередачі, на воду сідає рідко; полює, кидаючись з повітря у воду.

10. Клас - Птахи, Загін - Сивкоподібні, сім'я - Бекасово.

Маса тіла: ок. 120 г, довжина: 40-46 см, розмах крил: 72-82 см. Дорослий птах зверху темно-бура зі світлою строкатістю, горло білувате, на білуватих боках тулуба і зобі темно- бурі каплевидні плями. Задня частина спини, поперек черево білі. Низ крил білий, першорядні махові пера зверху темно-бурі, внутрішні першорядні і бурі другорядні - з білими плямами. Хвіст білий з бурими поперечними смугами. Дзьоб довгий, темно-бурий, загнутий вниз, ноги темно-сірі. Занесений до Червоної книги України.

11. **Лебідь-шипун** - водоплавний птах родини качкових.

У дорослих птахів біле оперення, дуже довга шия, витягнуте тіло і середнього розміру голова з оранжево-червоним дзьобом, в основі чорний наріст. Шипуном цей вид названий завдяки звуку, який він видає, коли роздратований. У довжину може досягати 180 см, маса самок 5,5-6 кг, самців 8-13 кг, розмах крил лебедя-шипуну близько 240 см. Шия товща, ніж у лебедя-кликуну , тому здається коротшою.

12. **Чапля** - рід птахів родини чаплевих.

Представники родини мешкають у водно- болотних біотопах. Довжина до 110 см, вага до 2 кг. Живиться рибою,земнов одними, рептиліями та іншими

дрібними тваринами. Представники більшості видів мають на потилиці добре розрізнуваний жмут пір'я, що заходить назад.

13. **Заєць** — рід ссавців родини зайцевих (або зайців, Leporidae).

Відрізняються довгими вухами, коротким піднятим хвостом, недорозвиненими ключицями, довгими задніми ногами, завдяки чому рухаються стрибками. Зайці дуже швидко бігають: заєць-русак може досягати швидкості 70 км/год.

14. Лисиця звичайна або руда - найбільш розповсюджений та широко відомий вид роду лисиць родини Псові.

Вона також є найбільшим видом роду: довжина тіла 60–90 см, хвоста — 40– 60 см, маса 6–11 кг. У більшості випадків забарвлення спини яскраво- руде, часто з неясним темним візерунком, черево біле, іноді чорне. Забарвлення у тварин з південних районів ареалу темніше. Поряд з типово забарвленими «вогнівками» зустрічаються особини з темнішим хутром: сиводушки, хрестовки, чорно-бурі.

15. **Свиня дика, або кабан дикий, дик, вепр** - один з 10 видів роду свиня родини свиневих ряду Оленеподібних.

Є предком більшості (але не всіх) стародавніх і сучасних порід свиней. Тіло кремезне, довжиною до 2 м, висота в холці до 1,1 м, вага до 450 кг, самці більші за самиць. Тіло вкрите жорсткою щетиною і зазвичай дещо тоншим хутром, але часто хутро дуже мізерне, лише хвіст злегка вкритий короткими волосками. Забарвлення від темно-сірого до чорного чи коричневого. Багато особин мають бакенбарди і гриву на потилиці. Молодь смугаста. Морда видовжена, у самців виступаючі ікла.

16. Куниця, куна або куня - рід хижих ссавців родини.

Це невеликого або середнього розміру пальцеходячі тварини, з короткими 5-ти пальцевими ногами, пальці яких вільні і озброєні гострими маленькими втяжними кігтями, гострою мордою, короткими вухами, довгим струнким тілом і покритим довгим волоссям хвостом, що досягає половини довжини тіла; заднепроходні залози завжди присутні. Кутніх зубів 5 або 6, останній верхній малий, м'ясоїдний зуб нижньої щелепи малий і має горбок на внутрішній стороні

17. Єнотовидна собака - хижий всеїдний ссавець родини собачих. Завбільшки з малу собаку.

Довжина тіла 65-80 см, хвоста 15-25 см; маса - 4-10 кг. Тіло кремезне, довге. Лапи короткі. За забарвленням маски на морді і забарвленню хутра цей хижак дуже схожий на єнота-полоскуна. Хутро у нього темно-бурий, знизу світліший; довгий і густий, але грубий. По хребту йде темна смуга. На морді добре помітний темний «єнотський» малюнок у вигляді маски. На щоках - попелясто-сірі «бакенбарди». Хвіст короткий, пухнастий. Зустрічаються особини з рудим забарвленням.

Флора оголовку Бердянської коси.

Гірчак зміїний

Гірчак зміїний – багаторічна трав'яниста рослина з товстим змієподібно-зігнутим темно-бурим, всередині буро-рожевим кореневищем і численними тонкими корінцями, що відходять від нього. Належить до родини *Polypodaceae* (гречкові). Народні назви: горлець, гречишник зміїний, змійовик, ракові шийки. У медицині кореневища горця зміїного застосовують як терпкий і протизапальний засіб у вигляді відвару або екстракту при колітах, ентеритах, шлунково-кишкових і маткових кровотечах. Зовнішньо використовують для полоскання порожнини рота при стоматитах, гінгівітах, для лікування кровоточивих ран або виразок у вигляді примочок.

Кермек каспійський

Рід налічує близько 300 видів, поширених по всій земній шару. Цветкі дрібні, рожеві, пурпурові, фіолетові, жовті, в одноцвіткова або багатоквіткових колосках, зібраних в пухкі або густі колосся, які в свою чергу утворюють складні волотисте або щитковидні, часто кулясті суцвіття, розташовані на округлих, незграбних, більш-менш крилатих квітконосах.

Цвітуть з липня до морозів.

До останнього часу в квітникарстві використовувалися близько 30 видів цього сімейства, та й то дуже обмежено, однак зараз інтерес до цих культур сильно зріс як у аранжувальників, так і у ландшафтних дизайнерів і любителів-квітникарів.

Лох вузьколистий

Лох вузьколистий – дерево з дитинства; його плоди – сріблясті маслинки: терпковаті, шорсткі, солодкуваті, борошнисті, рясно усипаючі восени густі гілки з вузькими листочками. Помилково серед дітей це дерево іменується маслиною. Плоди дерева мають округло-еліптичну форму, жовтуваті, костянообразні, у довжину – близько 15 см, їстівні. Дозрівання відбувається в серпні-жовтні, плодоношення починається на 3-5-річному віці. Його використовують у живоплотах, для зміцнення берегів, дамб і каналів, у лісозахисних польових смугах. Обрізання потрібно проводити регулярно, на початку і наприкінці літа.

Солодка гола

Солодка обладает отхаркивающим, слабительным и спазмолитическим свойствами. Это растение способно усилить секреторную функцию верхних дыхательных путей. Благодаря содержанию в растении полезных веществ, схожих по строению со стероидными гормонами, его применяют как сильное средство при различных воспалительных процессах. В солодке содержатся активные вещества, которые способствуют уменьшению уровня холестерина в крови.

Солодка включается в различные чаи, отвары и сиропы, которые используют при кашле и простуде, а также при желудочных заболеваниях. Растение применяется в качестве средства, предотвращающего или останавливающего развитие опухоли. Солодку используют для нормализации обменных процессов в организме человека, а также она оказывает болеутоляющее действие, поэтому её применяют при различных болях и недугах.

Молочай приземистий

Входить до складу групи рослин сімейства молочайних, однорічна рослина висотою до 30 см, спочатку сизе, пізніше червоніюче. Рослина отруйна !. Насіння сіре, довгасте, чотиригранний, тупоребристе, гладке, без придатка. Прилистники шиловидні, при підставі часто зубчасті. Цвіте в червні - вересні. Квітки в розвилках поодинокі, лише на кінці стебла. Засоби при серцевих і ниркових набряках, а також при сильному проносі, харчових отруєннях і при відсутності менструацій. Застосовується як сечогінний.

